

Het kostbare geloof van **PETRUS**

• Gerard Kramer

TOEN IK MIJ IN 1984 IN LIMBURG HAD GEVESTIGD, BEZOCHT IK DAAR OOK REGELMATIG DE IN DE REGIO GEORGANISEERDE PAV-COLLEGES. DIE LETTERS PAV STONDEN VOOR 'POST-ACADEMISCHE-VORMING', HOEWEL MIJN VROUW AANVANKELIJK DACHT DAT HET OM 'PAF-COLLEGES' GING, WANT ER WERD IN HET BEGIN NOG STEVIG GEROOKT, ZOALS ZIJ AAN MIJN KLEDING KON RUIKEN ALS IK WEER EEN CURSUS HAD BIJGEWOOND. DEZE NASCHOLINGSCURSUSSEN WERDEN DOORGAANS GEGEVEN DOOR HOOGLERAREN. HOEWEL... NIET ALTIJD, WANT OOK IKZELF STOND, VLAK VOORDAT ZE WERDEN AFGESCHAFT, OP DE SPREKERSLIJST EN HEB TWEEMAAL EEN PAV-COLLEGE MOGEN GEVEN. VERRIJKEND WAS DAARNAAST HET CONTACT DAT JE TIJDENS DE COLLEGES EN HET DINER HAD MET VAKGENOTEN UIT DE HELE PROVINCIE.

OP EEN KEER STAPTE AAN HET BEGIN VAN ZO'N SESSIE EEN ONBEKENDE COLLEGA OP MIJ AF, DIE ZICH VOORSTELDE ALS 'SIMON PETRUS'. BINNEN EEN TIENDE SECONDE, DIE IK IN TOTALE VERRASSING BELEEFDE, BESEFTE IK DAT IK HET VERKEERD VERSTAAN HAD, EN DAT DE MAN 'SIMON PEETERS' HEETTE. VREEMD GENOEG MOEST IK EVEN VAN DEZE ONTMOETING BIJKOMEN.

De echte Simon Petrus

In de 1e eeuw heeft er een man in Israël rondgelopen die zich echt met de woorden ‘Simon Petrus, aangenaam’ kon voorstellen. Als ik toen ook geleefd en hem ontmoet had, zouden we overigens geen collega’s geweest zijn. Toch heeft Simon Petrus, die ik vanaf nu kortweg Petrus zal noemen, een bijzondere carrière sprong meegemaakt. Hij was eerst een visser-van-vissen, een gewone visser dus, en werd later door de Heer geroepen om een visser-van-mensen te worden¹. Ook na deze roeping bleef hoorbaar dat hij uit een dialectstreek kwam en geen rabbinale scholing had genoten². Toch was de taalbeheersing van deze man, die met Jezus was geweest³, zodanig dat de Heilige Geest hem kon gebruiken om in krachtige toespraken het Woord van God uit te leggen en te verkondigen⁴. Toen hij aan het eind van zijn loopbaan was gekomen, heeft hij niet in bitterheid terug- of verzuurd om zich heen gekeken op wat er inmiddels van de christenen terecht was gekomen. Nee, hij heeft juist toen⁵ twee indrukwekkende brieven geschreven die werkelijk van leven sprankelen en onderwijs voor alle leeftijden bevatten.

Petrus’ kernbegrip: kostbaarheid

Petrus richt zijn laatste brief tot hen ‘die een even kostbaar geloof als wij verkregen hebben door de gerechtigheid van onze God en Heiland Jezus Christus’⁶. Petrus is op zijn oude dag dus niet uitgekeken op het geloof in zijn God en Heiland. Hij heeft niet gedacht dat hij het inmiddels wel allemaal een keer uitgelegd en gezegd had, en dat nu anderen het stokje maar eens moesten overnemen. Nee, hij realiseert zich drie dingen:

- het geloof is iets kostbaars;
- hij is zich ervan bewust dat hij dat kostbare geloof deelt met zijn collega-apostelen;
- hij schrijft aan gelovigen die weliswaar geen apostelen zijn, maar die dat zelfde kostbare geloof hebben als de apostelen: hier schrijft een gelukkig mens aan medemensen die net zo gelukkig zijn als hij!

Het woord dat Petrus gebruikt voor ‘even kostbaar’ (Gr. *isotimos*) komt in het Griekse Nieuwe Testament alleen hier voor. Het is alsof Petrus gedacht heeft: voor zoiets bijzonders als het christelijk geloof gebruik ik een bijzonder woord!

Wat vindt Petrus nog meer kostbaar?

Petrus vindt veel zaken kostbaar. Voor dat woord ‘kostbaar’

1 Luk.5:10

2 Matth.26:73; Hand.4:13

3 Hand.4:13

4 Hand.1:16-22; 2:14-36, 38-40; 3:12-26; 4:8-12; 10:34-43; 11:4-17; 15:7-11

5 1Petr.5:1; 2Petr.1:14-15

6 2Petr.1:1

gebruikt hij drie synoniemen, waarvan het lastig is de nuances precies te achterhalen. In twee ervan is het grondwoord (Gr. *timè*) te herkennen, dat behalve ‘eer’ of ‘bezit’ ook ‘prijs’ betekent. We gaan die woorden nu na, zo veel mogelijk in de volgorde waarin Petrus ze gebruikt.

1) De beproefdheid van het geloof van de lezers

‘Daarin (d.i. in het geheel van de in het voorafgaande besproken zegeningen; of: in die tijd, de laatste tijd namelijk) verheugt u zich, zo nodig nu een korte tijd bedroefd door allerlei verzoekingen, opdat de beproefdheid van uw geloof, veel kostbaarder dan die van goud, dat vergankelijk is en door vuur beproefd wordt, blijkt te zijn tot lof en heerlijkheid en eer bij de openbaring van Jezus Christus’⁷. Dat het geloof van zijn lezers de goddelijke keuring in een tijd van beproevingen heeft doorstaan, vindt Petrus een veel kostbaarder resultaat dan door een menselijk procedé gekeurd goud. ‘Veel kostbaarder’ is Gr. *polutimotos*, een vergrotende trap van *polutimos*, ‘veel-prijzig’.

2) Het bloed van de Heer Jezus

Christenen zijn niet verlost door vergankelijke dingen, zilver of goud, maar ‘door kostbaar bloed, als van een vlekkeloos en onbesmet lam, [het bloed] van Christus’⁸. Ook hier zien we weer een vergelijking met wat voor mensen kostbaar is, namelijk de edelmetalen zilver en goud. Maar de waarde van het bloed van Christus gaat daar ver boven uit! Zijn bloed is ‘kostbaar’, Gr. *timios*, oftewel ‘prijzig’. Door de storting van Zijn bloed betaalde Christus de hoge prijs van onze verlossing.

3) Christus als de uitverkoren levende steen, de hoeksteen

Als Petrus over de Heer schrijft, die goedertieren is, gaat hij over op een beeld: ‘... tot Wie u komt, tot een levende steen, door mensen wel verworpen maar bij God uitverkoren [en] kostbaar, en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. Want er staat in de Schrift: Zie, Ik leg in Sion een uitverkoren, kostbare hoeksteen, en wie in Hem gelooft, zal geenszins beschaamd worden’⁹. Tweemaal ‘uitverkoren, kostbaar’, en voor ‘kostbaar’ gebruikt Petrus het woord *entimos*, dat ‘in ere’, vandaar ‘kostbaar’ betekent. Welk beeld hij ook gebruikt om over de Heer Jezus te spreken, het kan Petrus niet kostbaar genoeg zijn!

7 1Petr.1:6-7; het zelfde woord wordt in Matth.13:46 gebruikt voor de ene zeer kostbare parel, en in Joh.12:3 voor de onvervalste kostbare nardus.

8 1Petr.1:19

9 1Petr.2:4-6

4) Christus voor de gelovigen

'Voor u dan die gelooft, is dit kostbare; maar voor de ongelovigen: De steen die de bouwlieden hebben verworpen, deze is tot een hoeksteen geworden, en: een steen des aanstoots en een rots der ergernis'¹⁰. Dit sluit aan op het voorafgaande. Alles wat Petrus opmerkte over de kostbaarheid van Christus als de levende steen, de hoeksteen, is bedoeld voor hen die dat kunnen waarderen: voor hen is *hè timè*, 'dit kostbare', of, zoals er letterlijk staat, 'de kostbaarheid'¹¹. De waarde van Christus is iets dat God graag met de gelovigen wil delen, en het is precies die waardering van onze kant die tot uiting komt wanneer wij onze geestelijke offers, waarvan hier eveneens sprake is, brengen en zo onze God aanbidden. Dat doen we in het bewustzijn van de waarde, de kostbaarheid, van Zijn Zoon, die voor de Vader en voor ons zo veel betekent.

5) De zachtmoedige en stille geest van de gelovige vrouw

'Laat uw versiering niet de uiterlijke zijn: het vlechten van het haar en het omhangen van gouden dingen of het aantrekken van kleren, maar de verborgen mens van het hart, in de onvergankelijke [versiering] van de zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is voor God'¹². Dit zijn woorden die Petrus tot de gelovige vrouwen richt: niet de buitenkant, maar de binnenkant telt voor God. Als een vrouw zich op haar innerlijk richt, heeft zij iets dat 'kostbaar' is voor Gods aangezicht, namelijk haar 'zachtmoedige en stille (rustige) geest'. Dan lijkt zij op de heilige vrouwen uit de tijd van het Oude Testament, die hun hoop op God stelden. Zo'n instelling is 'kostbaar' in de zin van 'waardevol' voor God. Petrus gebruikt hier het woord *polutelès*, dat lett. betekent 'met grote uitgaven', vandaar ofwel 'veel bestedend' ofwel 'veel kostend'¹³.

6) Gods beloften

In zijn Tweede Brief schrijft Petrus: '... waardoor Hij ons de kostbare en zeer grote beloften geschonken heeft, opdat

u daardoor deelgenoten van de Goddelijke natuur zou worden, ontkomen aan het verderf dat door de begeerte in de wereld is'¹⁴. Petrus bespreekt die beloften van God hier niet verder, maar hij weet wel waarover hij het heeft: hij gebruikt het bepalend lidwoord, hij noemt ze 'zeer groot', en daaraan voorafgaand 'kostbaar'. Die beloften zijn beschikbaar voor veranderde mensen, voor mensen die de goddelijke natuur deelachtig zijn geworden, en ontkomen zijn aan het verderf dat door de begeerte in de wereld is. Die beloften zijn 'kostbaar'. Hier gebruikt Petrus weer het woord *timios*, dat hij ook gebruikte om de waarde van het bloed van Christus aan te duiden¹⁵. Het gaat dus niet om goedkope beloften: God realiseert Zijn beloften doordat Hij Zijn Zoon niet heeft gespaard, die Zijn bloed gestort en daardoor de prijs betaald heeft voor de verlossing, zowel van ons als van de hele schepping.

Onze reactie?

Hoe reageren wij op dit inkijkje dat Petrus ons gegeven heeft in zijn kostbare geloof? Vinden we het mooi, opbouwend uiteengezet, zowel in Petrus' brieven als in dit artikel? Eerlijk gezegd schaam ik mezelf wel eens dat ik het allemaal zo gewoon vind, dat het me allemaal zo bekend voorkomt. Ik zou daar toch veel blijer van moeten worden? Wat een voorbeeld is Petrus op dit punt. Hij bleef tot het laatst van zijn leven op een aanstekelijke manier vervuld met vreugde en waardering over de kostbaarheid van zijn geloof in de Heer Jezus, in Zijn werk, in Zijn bloed, in de beloften van God. En als ik dat vaststel, dan springt de vonk van Petrus gelukkig ook op mij over: als ik me realiseer wat ik allemaal aan kostbaarheden gekregen heb en nog zal krijgen, en dankzij Wie, dan wil ik niet anders dan mijn dankbaarheid uiten, uit de grond van mijn hart! En dan is daar steeds opnieuw die blijdschap, die, naar ik hoop, alleen maar dieper wordt – zolang ik leef, net als bij Petrus.

¹⁰ 1Petr.2:7

¹¹ Dit woord heeft een vergelijkbare betekenis in Matth.27:6 ('prijs van bloed', oftewel 'bloedgeld'), 9 ('waarde'); Hand.4:34 ('opbrengsten'), 5:2-3 ('opbrengst'); 7:16 ('bedrag'); 19:19 ('waarde'); 1Kor.6:20, 7:23 ('prijs'). In de overige plaatsen betekent het 'eer'.

¹² 1Petr.3:3-4

¹³ Het komt verder voor in Mark.14:3, waar sprake is van 'kostbare nardus', en in 1Tim.2:9, waar sprake is van 'kostbare kleding'.

¹⁴ 2Petr.1:4

¹⁵ 1Petr.1:19